

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

362.54

Hely

Idő

" 1914 "

Személy

Helyszám

Szerző *Hgy.*

Cím *"Jöjjetek, akik éheztek..!"*

Forrás: *Magyarország*

Bp.

1914

1/6

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

„Jöjjetek, akik éheztek..!”

Apponyi Albertné grófné szegényei közt.

Budapest, január 5.

Tavasznak tetsző téli vasárnapon átkeltem a Dunán keresni nagy múltak emlékeit a városrendező program által halálraítélt Tabánban. A száz esztendő előtti tűzvész azonban elpusztította mind az emlékeket, mik után arról az időről szóltak, mikor urrá lett Budán a török és szép török nevet adott a régi magyar Kis-Pestnek, mely később Ráczvárosnak nevezeték. Elmultak innen már a ráczok is, nem maradvák sokadalmukból alig háromszáz, akik nagy tömegükkel hajdan az új nevet szerezték Buda eme városrészének. Csak járom hát a Hegyalja eme törökül Tabánnak mondott város kacsgaringós útjait, hegyi kapaszkodó s a szűk kövözet, mik híresek lehetnének arról, hogy soha sem sütt beléjük a nap, miként Venezia-ban erről híres a Calle Galliazo. Emlék, ami nevezetes volna, alig akad itt. Csak a természet dűskálkodik a hegyoldalokon, értelmes poézissal öntve el az andalgót.

A Szarvas-téren fog el a déli hurangszó. Ahol a «szarvas» tekintet le ódon vendéglő czimablájáról, Korvin Mátyás nyaralója ékeskedett egykor Szembe a téren, Tabán legnevezetesebb háza, mely látta az 1810. évi tűzvészt és ő a hirdetője a nagy veszedelmnek. Erkélye rácsán rozsdáttá tábla mondja:

Közp. nyomt. XX. cs. 81. sz.

Das Feuer raffte 400 Häuser ins düstre Grab den 5. Sept. 1810.

És rázeng a másik tábla:

Erzherzog Joseph
Rief aus der Asche
Tabán zur Blüthe
Zum daseyn mich.

A nádor, aki hamvaiból feltámasztotta a Tabánt, erre a házra ugyan sokszor gondolt. Itt lakott a szépséges hölgy, kinek esténként titkos látogatója volt a nádor, egyik özvegysége idején.

Mig betüzöm a Tabán vesztét zokogó táblát, nehéz léptek koppannak mögöttem. Honnan-honnan nem, hová-hová nem, jön lassu jártu, görnyedt vállu szegénység hada, agg emberek csoszogó lábball, ránczosképü anyókák bátortalan tipegéssel, emberek aztán, akik éltük delén volnának, ha a nélkülözések meg nem dupláznák korukat s jönnek szomorú családok, apa, anya egy-két csenevész gyerekekkel, fázósan a verőfényben és mindjét elnyeli az agg ház kapuja, mely előtt állok. Igyekeznek a jöttek a kapu felé, sűrűn jöndegélnek, utánuk kell mennem.

Ódon kapualjából kitaposott lépcsőn meleg szobáta érünk. Fehérre sűrű asztaloknál csöndes társaság ül. A nénék, a bácsók, a gyerekek s alig hogy helyet foglaltak, már előttük egy öblös tál, benne párolgó husleves, azt követi másik tál tele káposztával, amin tenyéryi husdarab incselkedik az éhesekkel. A tál mellett ropogós, barna czípő kelleti magát. Népkonyhába botoltunk. Az első kerületi Általános Köziótékonyági Egyesület helyiségeibe, melyekben Apponyi Albertné grófné vezetésével nagylelkü hölgyek szelid gárdája, nyolcz esztendei

megható jósággal nyújt testi és szellemi táplálékot a téli elesetteinek, munka nélkül maradt embereknek, nyomorgó családoknak, éhes gyermekeknek.

Tél beálltán, decemberben megnyílik a köpött ajtó és három hónapig, tél elmúltáig, napestig kattog a kilincse a jövő-menő emberek tengerében. Fűtetlen szobákból, hajléktalan nyomorgók az utcáról, kedves otthont lennek itt. Pattogó kályha hivogatóan duruzsol a sarokban, köréje telepszik a didergő had. A gémberedett tagok boldogan sütkéreznek a Melegedő szoba barátságos falai közt, aztán, hogy közelg a tél, megnyílik a falán egy jóságos ablak s azon által sistergő illatok tudulnak be a szobába, a minden illatnál kedvesebb: ételszag. Megmozdulnak akkor a gondokba merült emberek, földérülnek a szomorú arcok és az ablakon át gyorsan kiváltódnak: ebédbárca s ebéd.

Befordulok a konyhára. Katona Ignáczné, a konyha felügyelője, szaporán, bőkezűen méricséli a porciókat. Nem várhatja az éheseket, jósággal oszt annak is, aki nem ad bérzát. Naponkint száznál több felnőtt fordul meg az étkezőben, egy óráig tartó ebéddő alatt. Aztán hetven iskolásgyerek jön, a Fehérsas-téri és a Czákó-utcai községi iskolák tanulói, akik egy-egy tanítójuk felügyelete alatt külön teremben étkeznek a Gyermekebarát Egylet jóvoltából, melynek elnöke Bárca Istvánné, a polgármester neje, évről-évre gyarapítja az eszközöket, mikkel vidámbább, elégedettebbé teheti szomorú gyerekek sorsát. A Gyermekebarát Egylet fizet a Köziótékonyági Egyesületnek minden gyermek ebédjeért tizenkét fillért s így segít két jótékony egylet egy sereg éhes gyermekén.

A felnőttek ebéje körül más az eljárás. Legtöbbjüknek a kerületi előljáróság ad utalványt, kiosztva minden pénteken a következő egész hétre szóló napi ebédjegyeket. Márkus Imre, az első kerületi derék előljárója, egy-egy télen tizenhárom ezer, vagy annál is több ebédutalványt vesz az egyesülettől és oszt szét a kerület szegényei közt. Ad azután közvetlenül is ebédjegyeket az egyesület s ha éhes ember kopogtat ajtaján, az ebédkiosztásnál inspicziáló hölgy, jólelkűen meghívja azt minden külön formalitás elintézése nélkül. Kaphatnak végül ebédet itt a szegények pénzért is, csakély 20 fillérért olyan s annyi ételt, hogy képzelni sem lehet jobbat s olcsóbbat. Ilyenformán évenként, a tél három hónapja alatt mintegy huszezer adag ebédet szolgál ki az egyesület az Attila-körut 41. számú ház Népkönyvtárában, melynek helyiségeit a város ingyen adta át a jótékony társaságnak.

Apponyi Albertné grófné egylete azonban nem csak testi táplálékot nyújt a szegényeknek. A farhasréti iskolában Népakadémiát tart fenn, amely oktatja az analfabéjakat és díjtalanul módot nyújt, különösen a fiataloknak, hogy nyelveket tanuljon és az életre megedződjék iskolában nem hallott ismeretekkel. Az Alkoholellenes szakosztály, kivált az iparos-tanonciskolában előadásos működést fejt ki a jövő nemzedéknek felvilágosítására, az alkohol veszedelmeinek és pusztításainak ismertetésével. Roppant jelentős végezetül az Egyesület Népkönyvtárának a szerepe és eredménye.

1908-ban nyílt meg az Attila-köruti Népkönyvtár első emeletén a könyvtár, melynek nagy olvasóteremét naponként megtölti a szellemi táplálék után vágyódó szegénység, melynek semmi más alkalma nem volna könyvhöz jutni. Este 6 órától 9-ig, vasár- és ünnepnapon 3-tól 9-ig van nyitva az olvasóterem. Különösen a fiatalság nagy hasznát látja ennek a jótéteménynek. Diákok, akik otthon fületlen szobában senyvednének, itt készülnek el másnapi feladataikkal, a könyvtár megadja nekik az otthon nélkülözött kényelmet és segédkönyveket. Munkáslegények és leányok boldogan bujják Jókait, Mikszáthot, Jósikát. Jönnek öreg nénikék is, kik rég elszoktak a regényektől s most itt felújítják régi ábrándjaikat. Csillogó szemek szép álmokat sejtetnek s megtejik a lélek derével, életerővel.

Pár lépés az ebédleóból az olvasóterembe. A két helyiség között mosolyogva áll őrt a szeretet angyala. Szeliden végigsuhint szárnyával az érkezőkön s a hála tüzeit leheli lelkükbe.

Jöjjetek, akik éheztek és szomjuhoztok...

Az emberszeretet itt megmelenget kebelén, megvigasztal, főlemel s mit vétett ellenetek a Sors, jószágos kezekkel enyhíteni siet. Boldogok, kik cselekszik a jót. Jutalmuk: a könyves szemek, mik hálával hajolnak odalent a teli tálak fölé s szép álmokba ringatóznak fönt, a könyvek közt.

Hgy.